

הַלְבוֹת מַלְוָה וְלוֹוֶה פָּרַק בּו

א. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בַּשָּׁטֶר, וְאַחֵר שֶׁהֵעִידוּ הָעֵדִים בַּשָּׁטֶר, בָּא עָרֵב וְעָרַב אֶת הַלוֹוֶה אִף עַל פִּי שִׁקְנוּ מִיָּדוֹ, וְנִשְׁתַּעֲבַד לְשִׁלְם כִּמּוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ כְּשִׁיבּוֹא הַמַּלְוֶה לְהַפְרֵעַ מִנְכָּסֵי הָעָרֵב הַזֶּה, אֵינוּ טוֹרֵף מִנְכָּסִים מִשְׁעֲבָדִים.

ב. הִיָּה הָעָרֵב בְּגוּפוֹ שֶׁלִּשְׁטֹר קֵדָם חֲתִימַת הָעֵדִים אִם כָּתְבוּ פְּלוּנֵי עָרֵב, שֶׁהָרִי אֵינוּ מַעְרָב עִם הַלוֹוֶה בַּמַּלְוֶה הָרִי זֶה אֵינוּ גּוֹבֶה מִמֶּנּוּ מִן הַמִּשְׁעָבָדִים. אָבֵל אִם כָּתוּב בַּשָּׁטֶר פְּלוּנֵי לוֹוֶה מִפְּלוּנֵי כֶּךָ וְכֶךָ וּפְלוּנֵי עָרֵב, שֶׁהָרִי עָרְבוּ לוֹוֶה עִם הָעָרֵב בַּשָּׁטֶר, וְקָנוּ מִיָּדוֹ שֶׁלְעָרֵב, וְאַחֵר כֶּךָ חֲתָמוּ הָעֵדִים בַּשָּׁטֶר הָרִי זֶה נִפְרָע מִנְכָּסֵי עָרֵב הַמִּשְׁעָבָדִים.

ג. [תַּחֲלִיל ג] מַלְוֶה שֶׁבָּא לְתַבֵּעַ אֶת הַלוֹוֶה אֵינוּ יָכוֹל לְדַחוּתוֹ וְלֹאמֹר לוֹ, לֵךְ אֲצִל הַקְּבָלָן שֶׁהָרִי יֵשׁ לָךְ לְתַבֵּעַ אוֹתוֹ תַּחֲלָה: אֲלֵא תוֹבֵעַ כָּל מִי שִׁירָצָה תַּחֲלָה. וְאִם נִשָּׂא הַקְּבָלָן הַמַּעוֹת מִיָּד הַמַּלְוֶה, וְנִתְּנָן בְּיַד הַלוֹוֶה אֵין לַמַּלְוֶה עַל הַלוֹוֶה כָּלוּם.

ד. מַלְוֶה שֶׁתַּבֵּעַ אֶת הַלוֹוֶה, וְלֹא מָצָא לוֹ נְכָסִים אֵינוּ יָכוֹל לְהַפְרֵעַ מִן הָעָרֵב, עַד אַחֵר שְׁלוּשִׁים יוֹם מִיּוֹם שֶׁנִּתְחַיֵּב הָעָרֵב לְשִׁלְם: לֹא יִהְיֶה כּוֹחַ זֶה, פְּחוּת מִן הַלוֹוֶה עֲצָמוֹ. כִּזֶּה הוֹרִי הַמּוֹרִים. וְאִם הִתְנָה עִמּוֹ, הַכֹּל לְפִי הַתְּנָאִי.

ה. [הַמִּשְׁךָ ג] הִיָּה הַלוֹוֶה בְּמִדִּינָה אַחֶרֶת, שֶׁאֵינוּ יָכוֹל לְהוֹדִיעּוֹ וְלֹא לִילֵךְ לוֹ, אוֹ שִׁמַּת הַלוֹוֶה, וְהִנִּיחַ קְטָנִים שְׂאִין בֵּית דִּין נִזְקָקִין לְנִכְסֵיהֶן הָרִי זֶה תוֹבֵעַ אֶת הָעָרֵב תַּחֲלָה, שֶׁהָרִי אֵין הַלוֹוֶה מִצּוֹי.

ו. מַלְוֶה שֶׁתַּבֵּעַ אֶת הַלוֹוֶה, וּמָצָאוּ שֶׁהֵעֵנִי אֵינוּ יָכוֹל לְהַפְרֵעַ מִן הָעָרֵב, עַד שִׁישְׁבַּע הַלוֹוֶה בְּתִקְנַת אַחֲרוֹנִים שְׂאִין לוֹ כָּלוּם: שְׂמָא יַעֲשׂוּ קְנוּנִיָּה עַל נְכָסָיו שֶׁלְעָרֵב.

ז. מִי שֶׁהִיָּה עָרֵב לְחֲבֵרוֹ בַּמַּלְוֶה עַל פֶּה, וּבָא הַמַּלְוֶה לְתַבֵּעַ אֶת הָעָרֵב, וְהָרִי הַלוֹוֶה בְּמִדִּינַת הַיָּם אוֹמֵר לוֹ הָעָרֵב, הֵבֵא רֵאִיָּה שְׁלֹא פִּרְעָךְ הַלוֹוֶה, וְאֲנִי אֲשִׁלְם לָךְ.

ח. עָרֵב שֶׁקָּדָם וְנָתַן לְבַעַל חוֹב אֶת חוּבוֹ הָרִי זֶה חוֹזֵר וְגוֹבֶה מִן הַלוֹוֶה כָּל מָה שֶׁפִּרְעַע עַל יָדוֹ, אִף עַל פִּי שֶׁהִיָּתָה מַלְוֶה עַל פֶּה אוֹ בְּלֹא עֵדִים כָּלֵל.

ט. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֶׁאֱמַר לוֹ הַלוֹוֶה בַּעַת שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ עָרֵב, עָרְבֵנִי וְשִׁלְם. אָבֵל אִם עָמַד זֶה בְּרִשּׁוֹת עֲצָמוֹ, וְנַעֲשֶׂה לוֹ עָרֵב אוֹ קְבָלָן, אוֹ שֶׁאֱמַר לוֹ הַלוֹוֶה, עָרְבֵנִי וְלֹא הִרְשָׁהוּ שְׂיִתֵּן, וּפִרְעַ הַחוֹב אֵין הַלוֹוֶה חַיֵּב לְשִׁלְם לוֹ כָּלוּם.

י. וְכֵן הַפּוֹרֵעַ שֶׁטֶר חוֹבוֹ שֶׁלְחֲבֵרוֹ שְׁלֹא מִדַּעְתּוֹ אִפְלוּ הִיָּה הַחוֹב עַל הַמִּשְׁכּוֹן, אֵין הַלוֹוֶה חַיֵּב כָּלוּם; וְנוֹטֵל מִשְׁכּוֹנוֹ בַּחֲנָם, וְהָרִי אֲבָד זֶה הַנּוֹתֵן אֶת מַעוֹתָיו: שְׂמָא הִיָּה הַלוֹוֶה מְפִיס אֶת הַמַּלְוֶה, וּמוֹחֵל לוֹ.

יא. מִת הַלוֹוֶה, וְקָדָם הָעָרֵב וּפִרְעַ הַחוֹב קָדָם שְׂיֹדִיעַ אֶת הַיּוֹרְשִׁים אִם נוֹדַע לָנוּ שְׁלֹא פִּרְעַ הַלוֹוֶה שֶׁטֶר חוֹבוֹ קָדָם שְׂיִמּוֹת, כְּגוֹן שֶׁהוֹדָה בּוֹ, אוֹ שֶׁנִּדְּוָהוּ וּמִת בְּנִדְוִיו, אוֹ שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַן הַמַּלְוֶה לְהַגְבוֹת הָרִי זֶה חוֹזֵר וְגוֹבֶה מִן הַיּוֹרְשִׁין כָּל מָה שֶׁפִּרְעַ.

יב. הִיָּה הַמַּלְוֶה גּוֹי אֵין הַיּוֹרְשִׁין חַיֵּבִין לְשִׁלְם, שְׂמָא אֲבִיָּהֶן נָתַן

לְזֶה הָעֶרֶב כָּל הַחֹב שֶׁהָיָה עָלָיו : מִפְּנֵי שֶׁהִגִּיב תוֹבֵעַ אֶת הָעֶרֶב
תַּחֲלָה ; וּלְפִיכָךְ פָּרַע זֶה מִדַּעְתּוֹ, קִדְּם שִׁיּוּדִיעַ אֶת הִיתוּמִים. אָבֵל
אִם הוֹדִיעַן שֶׁהִגִּיב תוֹבֵעַ אוֹתוֹ, וַהֲרִי הוּא נוֹתֵן חֵיבִין לְשֵׁלֶם.

יג. כָּל עֶרֶב שֶׁבֶּא לְטַל מֶה שֶׁפָּרַע בֵּין שֶׁבֶּא לְהַפְרַע מִיּוֹרְשֵׁי
לוֹוָה, בֵּין מִן הַלוֹוָה עֲצָמוֹ הָרִי זֶה צָרִיךְ לְהִבְיֹא רְאִיָּה שֶׁפָּרַע ;
וְאִין מְצִיאת שְׁטֵר הַחֹב שֶׁעָלָיו בְּיַד הָעֶרֶב, רְאִיָּה שֶׁמֶּא נָפַל
הַשְׁטֵר מִיַּד הַמְלוֹוָה, וְלֹא פָרַע זֶה כָּלוּם.

יד. הָאוֹמֵר לְחַבְרוֹ עֲרֵבְתָּ לִי, וְהוּא אוֹמֵר לֹא עֲרֵבְתִּי ; אוֹ שֶׁאֹמֵר
הָעֶרֶב לְלוֹוָה אַתָּה הִרְשִׁיתִנִּי לְעֶרֶב אוֹתְךָ וּלְתֵן, וְהוּא אוֹמֵר לוֹ
לֹא כִי, אֲלֹא מִדַּעְתְּךָ עֲרֵבְתָּ, אוֹ לֹא עֲרֵבְתָּ כָּלֵל ; אוֹ שֶׁאֹמֵר הָעֶרֶב
פָּרַעְתִּי לְמַלְוָה בְּפִנְיָה, וְהַלוֹוָה אוֹמֵר לֹא פָרַעְתָּ, אוֹ שֶׁאֹמֵר לוֹ כִּן
פָּרַעְתָּ וְנִתְתִּי לָךְ מֶה שֶׁפָּרַעְתָּ, אוֹ שֶׁאֹמֵר הַמְלוֹוָה עֲרֵבְתָּ לִי מֵאֲתִים,
וְהוּא אוֹמֵר לֹא עֲרֵבְתִּי אֲלֹא מִנֶּה : בְּכָל אֵלוֹ הַטַּעֲנוֹת וְכִיּוֹצֵא בָהֶן
הַמּוֹצִיא מַחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאִיָּה, אוֹ יִשְׁבַּע הַנִּתְבָּע שְׁבוּעַת הֶסֶת, אוֹ
שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה אִם הוֹדָה בְּמַקְצַת, כְּשֶׁאֵר טַעֲנוֹת הַמָּמוֹן.

טו. עֶבֶד אוֹ אִשָּׁת אִישׁ שָׁלוֹו אוֹ שֶׁעֲרָבוּ אֶת אַחֲרִים, וְנִתְחַיְבוּ
לְשֵׁלֶם כְּשִׁישְׁתַּחֲרֵר הָעֶבֶד וְתַתְּגַרְשׁ הָאִשָּׁה אוֹ תַתְּאֲלֹמֵן, יִשְׁלָמוּ.
קִטָּן שָׁלוֹוה, חֵיב לְשֵׁלֶם כְּשִׁיגְדִיל ; וְאִין כּוֹתֵבִין עָלָיו שְׁטֵר, אֲלֹא
הָרִי הִיא מְלוֹוָה עַל פֶּה, אֵף עַל פִּי שֶׁקֵּנוּ מִיָּדוֹ, שֶׁאִין קִנְיָן מִיַּד
הַקִּטָּן כָּלוּם.

טז. קִטָּן שֶׁעֲרָב אֶת אַחֲרִים הוֹרוּ הַגָּאוֹנִים שֶׁאִינוֹ חֵיב לְשֵׁלֶם
כָּלוּם, אֵף כְּשִׁיגְדִיל ; וְזֶה שֶׁנִּתֵּן אֶת מַעוֹתָיו עַל פִּי הַקִּטָּן, אֲבָד
אֶת מַעוֹתָיו : שֶׁאִין לְקִטָּן דַּעַת כְּדִי לְשַׁעֲבַד עֲצָמוֹ בְּדָבָר שֶׁאִינוֹ
חֵיב בּוֹ, לֹא בְּעֲרֵבנוֹת וְלֹא בְּכָל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה. וְדִין אִמֶּת הוּא זֶה,
וְבוֹ רְאוּי לְדוֹן.

יז. הָאִשָּׁה שְׁלוֹוָתָה בַּשְּׁטֵר, אוֹ שֶׁעֲרָבָה בַּשְּׁטֵר, וְנִשְׂאת חֵיבָתָה
לְשֵׁלֶם אַחֵר שֶׁנִּשְׂאתָ. וְאִם הִיתָה מְלוֹוָה עַל פֶּה אִינֶה מְשַׁלֶּמֶת,
עַד שֶׁתְּתַגְרֹשׁ אוֹ תַתְּאֲלֹמֵן : שְׁרָשׁוֹת בַּעַל כְּרָשׁוֹת לוֹקָח הוּא, כְּמוֹ
שֶׁבֶּאֲרָנוּ בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת. וְאִם הָיוּ מַעוֹת הַהִלּוּאָה עֲצָמָן קִימִין,
יִחְזִירוּ אוֹתָן לְמַלְוָה.